

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ¼ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v sredo, dne 11. septembra 1935.

Štev. 90.

Zakaj nimamo čezmorske trgovine

Čezmorska trgovina pomeni bogastvo. Vsi narodi, ki so imeli čezmorsko trgovino, so bili bogati. To nam potrjuje zgodovina vseh časov in vseh narodov. Nad 700 km morske obali s čudovitimi pristanišči imamo, poleg tega tudi zaledje, ki more nekaj izvažati, pa tudi marsikaj uvažati, da bi morala cveteti čezmorska trgovina, a dejansko smo skoraj brez nje in mesto nas opravljajo za nas čezmorsko trgovino tujei. Uvoz iz čezmorskih dežel gre sploh skoraj ves skozi Trst in celo izvoz nad eno petino skozi tuja pristanišča. In če se vprašamo, zakaj je tako, potem je objektivni odgovor le eden: ker ne znamo izkoristiti svoje obmorske lege. Sami smo krivi, če nimamo čezmorske trgovine in naša lastna krivda je, če ne pridemo do bogastva.

V nedeljo se je v Ljubljani na zboru pomorcev le prejasno to ugotovilo. Nekaj teh ugotovitev je tako težkih, da bi jih morali ponatisniti in na nje stalno opozarjati vsi jugoslovanski listi, da bi bilo že enkrat vsaj nekaj teh več ko žalostnih vzrokov zaostalosti našega pomorstva odpravljenih.

Predvsem so morska pristanišča glavna vrata za naš izvoz. Vsa ostrost sedanje krize pa je baš v tem, ker imajo naši kmetijski proizvodi radi slabega izvoza slabe cene. Izvoz agrarnih proizvodov je torej prvi pogoj za ozdravitev sedanje gospodarske krize in tu je edina ter pravilna rešitev.

Naši proizvodi so šli v Egipt, Sirijo, Palestino in sploh v Levanto. Dosedaj smo tja izvažali le les in cement, sedaj pa bi mogli še celo vrsto drugih pridelkov. Toda zaledje bi moralo imeti zveze z morjem. Teh pa ni in zato je izvoz oviran. Niti Slovenija še danes nima zveze z morjem!

Druga nujnost so redne morske zveze z levantinskimi pristanišči, ker je brez teh rednih zvez živahna kupčijska zveza s temi kraji nemogoča. Jugoslovanski Lloyd je kupil modernji parnik »Princezo Olgo«, da bi imeli to zvezo. Ali vse zama, ker po naših predpisih plačujejo italijanski parniki trikrat nižje pristajške pristojbine od »Princeze Olge«, da ta z njimi ne more konkurirati!

Naše ladje morajo plačevati zaradi visokih carinskih pristojbin za nafto po Din 4.60, dočim jih dobivajo italijanske po 20 centesimov, to je po 60 do 70 par za kg. Zopet je našim parnikom od naše strani onemogočena konkurenca.

Italijanske parobrodne družbe dobivajo od italijanske vlade visoke subvencije, ki se tudi v redu plačujejo, naše le neznatne in še te se plačujejo tako neredno, da izgubi ta subvencija za naše družbe skoraj vso vrednost.

Ne skrbimo, da bi dali našim pristaniščem zveze z zaledjem, ne skrbimo niti, da bi bila pristanišča sama zgrajena dobro. Zadostuje, če omenimo konstatacijo iz letošnje skupščinske razprave: 110 milijonov za beograjsko pristanišče, za vsa pristanišča našega Primorja niti 10 milijonov.

Naš pomorski promet se zato ne razvija, kakor bi se mogel. Posledice tega so: namesto naših, so zaposleni delavci v tujih pristaniščih, namesto naših trgovcev imajo od našega morja dobiček tuji trgovci, namesto naših železnic, služijo tuje. Kakšni milijoni so s tem izgubljeni, kaže že samo to, da pošljemo vsako leto okoli 30 milijonov Din zavarovalnine v Trst in London, ko bi mogle ta denar zaslužiti naše zavarovalnice. Mimogrede: Kjer ni treba, smo ustanovili v konkurenco lastnim denarnim zavodom privilegirane državne zavode, da bi pa te ustanovili proti tujim zavarovalnicam, seveda nismo storili.

Dobro pomorstvo je odvisno tudi od kvalitete mornarjev. Naši slove po vsem svetu, a mi se zanje ne brigamo. Najslabše pla-

čani mornarji na svetu so naši mornarji. Socialna zaščita je za naše mornarje nepoznana dobrota. Ključemo: Čuvajmo naše morje, naše mornarje, resnične čuvarje morja pa plačujemo tako, da so v večnem strahu, kako bodo preživeli sebe in svoje. Ti in še cela vrsta drugih razlogov so

vzrok, da živi pri nas ob morju skoraj najbolj beden narod. A mogel bi biti bogat narod, ki bi krepil vse gospodarstvo v državi. Po naši krivdi pa je Primorje pasivno.

Kdaj nas bo že nadloga izučila, da bomo začeli z drugo pomorsko politiko!

+ Dragotin Hribar

V torek ob 11. dopoldne je umrl v Ljubljani v starosti 73 let po kratkem bolehanju slovenski industrialec Dragotin Hribar, eden vodilnih mož mladega slovenskega gospodarstva.

Le malo slovenskih mož je, ki bi se tako globoko zapisali v zgodovino slovenskega gospodarstva, kakor se je zapisal pokojni Dragotin Hribar. Le malo mož pa je tudi, ki bi tako neumorno in tako dosledno delovali za gospodarsko osamosvojitve Slovencev kakor pokojnik. Vse njegovo življenje je bilo prav za prav posvečeno samo temu cilju, pa naj je deloval le kot skromen tiskarnar na vročih celjskih tleh, ali pa bil na čelu organizacije slovenskih industrialcev. Samo nekaj takšnih mož, ki bi tako zvesto služili ideji slovenske gospodarske osamosvojitve, pa bi bila ta ideja tudi uresničena.

Pokojni Dragotin Hribar je bil mož neutrudne delavnosti in obenem mož ustvarjajočega dela. Nikdar ni poznal danes zelo razširjene navade, da bi užival od dela drugih, temveč sam je ustvarjal in sam se je tudi dobojeval do svoje ugledne pozicije. Bil je gospodarski človek v najlepšem pomenu besede.

Pokojni Dragotin Hribar je bil mož jeklene volje. Težke preizkušnje je doživel v svojem življenju in večkrat je bil v položaju, ko bi marsikdo drugi opustil borbo. Ne tako pokojnik. Z žilavostjo, kakršna je lastna slovenskemu človeku, je delal naprej za uresničenje svojih ciljev in vedno premagal vse težave.

A ne samo mnogo izkušenj, tudi mnogo razočaranj je doživel pokojnik. A tudi najtežja razočaranja niso uničila njegovega

optimizma in s široko gesto moža, ki vse razume, je preko vseh razočaranj nadaljeval svoje delo.

Pa še drugo lepo lastnost pokojnega voditelja slovenske industrije je treba poudariti. Ko je ves slovenski narod trpel od strankarskih preprirov, je bil Dragotin Hribar oni mož, ki ni imel za vse te prepire nobenega smisla. Njegovo geslo je bilo vedno samo eno: ustvarjajoče delo. To geslo pa je bilo tudi ključ njegovih velikih uspehov.

Vsestransko je bil delaven pokojnik in na vseh poljih našega javnega in gospodarskega življenja se je izkazala aktivnost Dragotina Hribarja. V časnikarstvu, v tiskarstvu, v trgovini, v industriji in v denarstvu, povsod se je uveljavila izredna podjetnost Dragotina Hribarja. Jasno je pokazal vsem Slovincem pot, ki vodi k njih gospodarski osamosvojitvi.

Zato je z njegovo smrtjo nastala v vrstah slovenskih gospodarskih mož težka vrzel, ki jo bo še dolgo občutilo vse slovensko gospodarstvo. Zato pa stoji tudi ob njegovem grobu slovenski narod v globoki hvaležnosti do njega, ki je vse življenje ustvarjal in krepil slovensko gospodarstvo.

Zato pa bo tudi v zgodovini slovenskega naroda ter zlasti v zgodovini njegovega gospodarstva ime Dragotina Hribarja ohranjeno vedno na enem najbolj častnih mest, kot neutrudnega pionirja za gospodarsko osamosvojitve slovenskega naroda.

Večna slava spominu Dragotina Hribarja!

Večna slava voditelju slovenskega gospodarstva!

Iz življenja Dragotina Hribarja

Dragotin Hribar se je rodil dne 22. oktobra 1862 v Ljubljani kot sin meščanskih staršev. Po končanih šolah se je posvetil tiskarstvu in najprej vstopil v Blasnikovo tiskarno, kjer je takrat še imel odločilni vpliv »oče slovenskega naroda« dr. Bleiweis. Iz Blasnikove tiskarne je vstopil v Narodno tiskarno, kjer je bil najprej koordinator, nato pa je prevzel upravo tiskarne, ki je bila takrat močno zavožena. Ko je uredil gospodarstvo v tiskarni, se je posvetil tudi časnikarstvu in marljivo deloval pri »Slovenskem Narodu« te postal leta 1887. tudi njegov odgovorni urednik, kar mu je nakopalo dosti bojev. Pa tudi pri drugih slovenskih listih je marljivo in z uspehom sodeloval.

Leta 1890. se je preselil v Celje, kjer je ustanovil tiskarno ter začel izdajati »Domovino«, ki je kmalu postala glasilo vse slovenske Štajerske. Kaj je storila »Domovina« za nacionalni preporod Štajerske ter za gospodarsko osamosvojitve slovenske Štajerske, ve samo tisti, ki je preživel tiste vroče borbene čase. Njegova tiskarna v Celju je bila tehnično na višku, kar je zlasti dokazoval »Ilustrovani koledar«, ki ga je začel izdajati pokojnik in ki je bil dolga leta slovenska salonska knjiga, baš zaradi svoje vzorne opreme. V Celju je ustanovil tudi prvo slovensko knjigarno ter založil več knjig, med njimi tudi preproste knjige za obrtno šolstvo. Poleg tega pa je pridno hodil po shodih in širil nacionalno zavest.

Leta 1902. se je preselil v Ljubljano, kjer je ustanovil svojo tiskarno, založno knjigarno in trgovino s papirjem. Izdajal

je tudi mesečnik »Slovanc«, ki je poleg svoje bogate vsebine zlasti zaslovel po svojih takrat naravnost senzacionalnih ilustracijah. Nekaj časa je izdajal tudi slovenski humoristični list »Jež«.

Še za časa svojega bivanja v Celju je ustanovil v Ljubljani tvornico pletenin, ki jo je pozneje razširil in moderniziral, da je danes ena prvih tvornic te stroke v vsej Jugoslaviji. Od svojega tasta Šumija pa je prevzel l. 1876. ustanovljeno tvornico kandilov in slaščic ter tudi tako izpopolnil, da je postala ena največjih tvornic te vrste.

Posebno intenzivno gospodarsko delo pokojnika pa se je začelo po preobratu. Deželna vlada za Slovenijo ga je imenovala za predsednika »Kranjske hranilnice«, ki je bila takrat zaradi vojnih posojil v najtežjem položaju. Zasluga pokojnika je, da je naša najstarejša hranilnica premagala vse težave ter da je bila nato tudi nacionalizirana, in sicer na način, da ni bilo od nobene strani nobene pritožbe.

Leta 1919. je vstopil v upravni svet Južne železnice, ki je takrat slovela po svojem vzornem gospodarstvu. Kot dalekoviden gospodar je spoznal važnost lokalnih železnic, združil vse slovenske lokalne železnice v enoten sindikat ter si z velikimi žrtvami pridobil tudi pet šestin vseh deželnih dolenskih železnic. Ni pa dočakal, da bi se mu te njegove žrtve tudi honorirale. Pokojnik je bil tudi med prvimi propagatorji zveze Slovenije z morjem ter je tudi v ta namen žrtvoval mnogo.

Mnogo truda je posvetil tudi Hipotekarni banki, ki ga šteje med svoje soustano-

vitelje in katere dolgoletni predsednik je bil.

Posebno zaslugo si je pridobil pokojnik za slovensko gospodarstvo, da je bil med soustanovitelji ljubljanske borze, kateri je predsedoval skoraj do zadnjega časa in ki ga je v priznanje njegovih zaslug izvolila za svojega častnega predsednika.

Posebno delavnost je razvil pokojnik tudi kot predsednik industrijskega odseka Zbornice in kot njen podpredsednik. Za slovensko industrijo si je pridobil še posebnih zaslug kot soustanovitelj Zveze industrialcev l. 1919. Vsa ta leta je bil vodja industrijske politike v Sloveniji in da je slovenska industrija v teh letih tako lepo napredovala, je tudi ena zaslug pokojnika.

Na vseh poljih slovenskega gospodarstva se je pokojnik uveljavil in vedno postavil celega moža. Bil je pravi slovenski seifmademan, ki je iz lasne sile prišel na prva mesta.

V srečnem in vzglednem zakonu s svojo soprogo Evgenijo iz Šumijeve rodbine je imel 12 otrok, ki jih je vse vzgojil z vso ljubeznijo skrbnega očeta.

In sedaj je končal svojo življensko pot Dragotin Hribar, ki je storil za svojo rodbino in za svoj narod vse, kar more storiti človek.

Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje.

*

Komemoracija slovenske industrije za pokojnim predsednikom Dragotinom Hribarjem

V torek je bila seja industrijskega odseka Zbornice za TOI pod predsedništvom gospoda ravnatelja Antona Krejčija, ki je razpravljala o aktualnih vprašanih industrije na zborničnem področju. Med sejo je prispela tužna vest, da je pravkar preminul zaslužni pobornik in organizator nacionalne industrije industrialec gospod Dragotin Hribar, dolgoletni zbornični podpredsednik in predsednik industrijskega odseka ter častni predsednik Zveze industrialcev. Predsedujoči g. Anton Krejči je takoj prekinil sejo in se v globoko občutenem komemorativnem govoru s toplimi besedami spominjal velikih pridobitev in uspehov, ki jih je dosegel blagopojnik za naš gospodarski napredek in za industrijske organizacije. Očrtal je neumorno delovanje pokojnika tekóm skoro polnih dveh desetletij v zbornici in njenem industrijskem odseku ter poudaril posebno njegova uspešna prizadevanja za gospodarsko osamosvojitve nacionalne industrije, kjer si je s svojimi vztrajnim delom, ki ga je dvignilo iz razmer malega podjetnika do najuglednejšega industrialca, pridobil neveljavnih zaslug Industrija na slovenskem ozemlju mu bo ohranila v zahvalo trajen in časten spomin. Vsi navzoči člani industrijskega odseka so stoji poslušali žalni govor predsednika Antona Krejčija, ki ga je zaključil s trikratnim Slava-vzklikom spominu pokojnika.

Izgon naših delavcev iz Francije

Ministrstvo za delo v Franciji je izdalo nalog, da se morajo izgnati iz Francije vsi tuji delavci, ki niso že 10 let v Franciji ali ki niso poročeni s Francozinjami. Ker večina naših izseljencev še ne živi 10 let v Franciji, bo morala večina zapustiti Francijo. Nujno potrebno bi bilo, da bi naše pariško poslaništvo interveniralo v korist naših delavcev. Bojimo se le, da bo naš poziv ostal popolnoma neusliščan. Izgon delavcev se vrši v Franciji zelo enostavno. Podjetja smejo nastavitii le delavce, ki imajo karto o identiteti. Ta karta se izstavlja vsako leto znova. Če delavec zaprosi za novo karto, potem se mu ta ne da in nobeno podjetje ga ne more zaposliti. Kdor pa je brez službe v Franciji in nima lastnoga premoženja, od katerega živi, se smatra v Franciji kot neprijeten tujec in se izžene. In ta usoda čaka skoraj vse naše delavce v Franciji.

Kako naj se izvede razdolžitve kmeta

Resolucija konference zbornic v Ljubljani

(Konec)

Oblasti, ki so pristojne za določitev zaščite

Posebno važnost dobi vprašanje: kateri oblasti je treba prepustiti določitev individualne zaščite kmetijskega dolžnika. Tu pridejo v poštev dve bistveni okoliščini: kvaliteta oblasti, to je stopnja njene nepristranosti in pripravnosti za reševanje tako težkega vprašanja in drugič: njena tehnična sposobnost za nujno izvedbo potrebne postopka. Skoraj enodušno mnenje je, da bi morala opraviti ta posel sodišča, vendar pa smatramo za potrebno opozoriti, da bi se morala sodišča oblikovati tako, da bi se zagotovil čim hitrejši postopek.

Zato predlagamo konkretno, da se pri rednih okrajnih sodiščih, odnosno, kjer ni teh, pri prvostopnem okrajnem sodišču, na čegar področju se nahaja stalno bivališče dolžnika, ustanove posebni senati z enim aktivnim ali upokojenim sodnikom in dveh prisodnikoma, od katerih enega imenuje pristojna trgovsko-industrijska zbornica iz kraja sedeža sodišča, drugega pa iz vrst kmetovalcev mestni svet iz kraja dolžnikovega bivališča. Ta dva prisodnika imata svoja namestnika, ki se imenujeta na isti način.

Postopek oblasti

Postopek oblasti je bil naslednji:

Dolžnik-kmetovalec bi moral v 60 dneh po objavi nove uredbe vložiti na pristojno sodno oblast prošnjo s preje naštetimi prilogami. Dolžnik, ki v tem roku ne bi vložil prošnje, se ne bi mogel poslužiti te uredbe.

Sodišče bi takoj na podlagi vložene prošnje vpisalo v zemljiško knjigo, da je dolžnik zadal za zaščito. Istočasno pošlje sodišče en izvod seznama prijavljenih upnikov pristojni davčni upravi zaradi obdajanja upnikov zasebnih fizičnih oseb.

Sodišče bi nato zaslišalo dolžnika in upnika ter bi nato skušalo doseči sporazumno rešitev načina izpolnjevanja obveznosti tudi mimo uredbe.

V kolikor v tem ne bi uspelo, bi sodišče po oceni vseh prilog ter rezultatov ustnega postopanja izdalo sklep. Vsi dolgov priznani od sodišča bi se vpisali v zemljiško knjigo z enakim vrstnim redom, dočim bi prejšnjim vknjižbam ostalo njih mesto.

Izguba zaščite

Zaščito bi moral izgubiti s sklepom sodišča zaščiteni kmetovalec, čegar gospodarske razmere so se tako izpremenile, da mu zaščita ni več potrebna. Nadalje, če bi zaščiteni kmetovalec predložil lažne podatke in če bi neresnično opisal svoje stanje in stanje svojih dolgov in končno, če bi povečal svoje premoženje na škodo upnikov in čez potrebe svojega gospodarstva.

Enakost upnikov

Zaščitne odredbe morajo veljati za vse upnike kmetovalcev, in sicer za vse enako. Tu razumemo tudi vse državne in privilegirane zavode, glede katerih veljajo sedaj mnogo bolj ugodne odredbe kakor za zasebne. Edino pri upnikih zasebnih fizičnih oseb bi se moglo predpisati, da se morajo od glavnice odbiti vse za dotični dolg čez zakonski maksimum plačane obresti.

Konferenca zlasti naglašala, da je vsakakor treba izvesti iz vsake zaščite dolgov, narejene pri trgoveh in obrtnikih za kupljeno blago ali za prejete usluge, ker za trgovce in obrtnike ni nobenih zaščitnih odredb glede njih obveznosti do njihovih upnikov, pa niti takšnih, ki veljajo za denarne zavode.

Pri tej priliki konferenca posebno poudarja, da je rok 20. aprila 1932, ko je bil proglašen moratorij za kmečke dolgov, najbolj neugoden termin glede blagovnih kreditov pri trgovcih in obrtnikih, ko doseže višina teh kreditov svoj maksimum, dočim po tem terminu naglo pada.

Osvoboditev od taks

Vse posle po prejšnjih predpisih treba oprostiti vseh taks, da bi se to delo čim hitreje in čim ceneje dokončalo. Ta zahteva je tembolj upravičena, ker bi bila dejansko edina žrtve, ki bi jo storila država v tem vprašanju.

II.

Kmetovalcu treba omogočiti kredit

Konferenca smatra za potrebno, da zlasti poudari, da je vprašanje razdolžitve kmetov samo eno od vprašanj, ki pritiskajo našega kmeta in da se z rešitvijo tega vprašanja ne bi rešili tudi drugi problemi našega kmeta. Zaščita kmeta se ne omejuje samo na zaščito glede njegove razdolžitve, kakor so očitno mislili njeni avtorji, če sodimo po imenih, ki so jih dali raznim zakonem in uredbam o razdolžitvi kmeta. Če se torej hoče resno pomagati kmetu, a to mora biti želja vseh zavednih in dobrih državljanov, potem treba poudariti tudi druge korake, da se pravilno rešijo tudi vsi ostali problemi.

Zlasti je potrebna hitra rešitev vprašanja kmetijskega kredita. Privilegirana agrarna banka ni niti najmanj rešila to vprašanje. Toda če se to vprašanje ne reši v najkrajšem času in ne da našemu kmetovalcu možnost, da se v bodočnosti na koristen način preskrbi z neobhodnim kreditom, potem se bo še bolj poslabšalo stanje vsega našega narodnega gospodarstva in problem kmetijske razdolžitve se bo pač pojavil še v mnogo težji obliki.

III.

Konferenca ugotavlja, da leže pri posameznih denarnih zavodih in zasebnikih neizkoriščani mnogo večji zneski gotovine, kakor pa v normalnih časih. To se dogaja zlasti v državnih denarnih zavodih, javnih

blagajnah in pri zasebnikih zbog neposlovanja zasebnih denarnih zavodov, ki dostikrat nimajo niti toliko gotovine, da bi plačali svojo režijo in sodne stroške. Odtegnitev tako velike količine plačilnih sredstev (skoraj 50% izdanih bankovcev Narodne banke) iz kroženja je povzročila zelo težke motnje v gospodarskem poslovanju, vpliva škodljivo na obseg zamenjave blaga, na kreditiranje podjetniške aktivnosti in v znatni meri sopovzroča padanje cen agrarnih proizvodov.

Z ozirom na zgoraj povedano smatra konferenca, da je nujno potrebno, da se začno postopoma in sistematično odstranjati vsi vzroki, ki ovirajo kroženje denarja in dajanje kreditov in da treba vztrajati na tem, da se pogoji kreditiranja prilagode izpremenjenim gospodarskim razmeram, zlasti z nadaljnjim zniževanjem obrestne mere privilegiranih denarnih zavodov ter z olajšanjem postopka pri podeljevanju kreditov. Istočasno je potrebno, da se denarni trg, v kolikor razpolaga z realno podlago, oskrbi z zadostnimi plačilnimi sredstvi s ciljem, da se obnovi normalno poslovanje denarnih zavodov.

IV.

Na koncu ne more konferenca izpustiti tudi te prilike, da ne bi naglasila, da je na vse zadnje usoda tega delikatnega posla odvisna predvsem od vestnosti in sposobnosti pristojnih organov. Če ne bodo ti organi opravljali svojega posla z vso vestnostjo in z vso dobro voljo, če ne bodo imeli potrebnega strokovnega znanja in če se ne bodo najatančneje ravnali po izdanih predpisih, potem bo vse zaman, pa tudi najbolj idealni ukrepi. To zlasti velja glede izvrševanja sodnih sklepov.

Sklepom preje omenjenega senata bi se morala priznati glede izvršnosti prednost pred vsemi drugimi sklepi.

Nadaljnje resolucije konference

Zbornice o hranilniškem zakonu

Vsedržavna konferenca trg. ind. zbornic v Ljubljani je po proučitvi zakonskega načrta o javnih hranilnicah soglasno ugotovila naslednje:

1. Zakon o javnih hranilnicah tvori zelo važen in sestavni del organskih zakonov za ureditev našega denarnega in kreditnega trga. V interesu ureditve naših denarnih razmer ko tudi olajšanja splošnega pregleda bodoče pravne podlage za izvajanje kreditne politike bi bilo potrebno, da se ta zakon čim prej izda, in sicer v skladu z drugimi organskimi zakoni, zlasti pa z zakonom o bankah in zakonom o kreditnih zadrugah, da bi se moglo na ta način zajeti celotno vprašanje naše kreditne politike sistematično.

2. Konferenca zbornic konstatira, da so v nekaterih delih naše države pokazale samoupravne hranilnice kot denarni zavodi za zbiranje majhnih hranilnih vlog iz najširših slojev prebivalstva ko tudi kot instrumenti za dajanje dolgoročnih, hipotekarnih in občinskih posojil z nizkimi obrestmi, zelo ugodne rezultate, in sicer tako v vzgajanju prebivalstva k varčevanju ko tudi na polju pospeševanja kulturnih in gospodarskih interesov svojega kraja.

Ko to ugotavljamo, smatramo za nujno, da se z izdajo novega zakona o hranilnicah mora na vsak način omogočiti neovirano delo teh ustanov.

3. Konferenca je mnenja, da se mora dati samoupravnim hranilnicam značaj pupilarne varnosti za vloženi denar in v tem smislu izpremeniti zakon o Drž. hipotekarni banki, ki ima danes izključni monopol na pupilarne vloge, ko tudi čl. 160 zakona o nepravdnem postopku.

Po mnenju konference se morajo pupilarne vloge uporabljati v korist kraja, iz katerega izhajajo, ker more imeti centraliziranje takšnih vlog v Državni hipotekarni banki zelo škodljive posledice za gospodarske interese velikega dela države.

4. Zbornice so mnenja, da se z ohranjenjem in podeljevanjem raznih privilegijev, zlasti davčnih, sodnih in upravnih, ne sme favorizirati enih denarnih zavodov na škodo drugih, ki takšnih privilegijev nimajo in morejo zato poslovati samo pod bolj neugodnimi in neenakimi pogoji.

5. Konferenca opozarja, da treba v zakonu o hranilnicah predvidevati takšne odredbe, ki jih bodo obvarovale pred škodljivim vplivom političnih činiteljev v samoupravnih edinicah, ko tudi jasne odredbe o osnovni in obratni glavnici ter o jamstvu ustanoviteljev; te glavnice se ne smejo niti

obremeniti niti otujiti, dokler rezervni fondi dotičnih hranilnic ne dosežejo predpisane višine.

6. Ob izdaji novih dovoljenj za ustanovitev javnih hranilnic treba ravnati z največjo previdnostjo ter imeti pred očmi, da veliko število naših občin ni doraslo za ta delikaten in strokovni gospodarski posej.

7. Odredbe zakonskega načrta o javnih hranilnicah se ne nanašajo na vse javne hranilnice, temveč samo na občinske. To mora priti do jasnega izraza tudi v imenu zakona. Zato bi se moral zakon imenovati zakon o občinskih hranilnicah. Če pa se hočejo z njim urediti tudi druge javne hranilnice, potem je treba vanj vnesti tudi ustrezne določbe.

8. Konferenca nalaga ljubljanski zbornici, da dostavi konkretne pripombe k predloženemu zakonskemu načrtu o hranilnicah obenem s to resolucijo pristojnim činiteljem ter da si prizadeva, da se ta zakon čim prej izda ter da pridejo v njem tako njene pripombe ko tudi ta resolucija do polnega izraza.

Zbornice in volitve organov delavskega zavarovanja

Konferenca trgovsko-industrijskih zbornic smatra, da je treba volitve za glavne skupščine organov delavskega zavarovanja čim prej izvesti, da bi vendar že enkrat v teh organih zavzeli mesta izvoljeni ljudje.

Ker pa je med tem gospodu ministru za socialno politiko in narodno zdravje že predložen volilni red, čegar izvedba bi veljala ogromno vsoto denarja, smatra konferenca zbornic, da bi se moral ta volilni red poenostaviti in izpremeniti v tem smislu, da se voli po delavskih in delodajalskih, to je po gospodarskih zbornicah. Na ta način bi se dosegel isti cilj, gospodarstvo pa bi bilo rešeno velikih bremen, od katerih tudi delavstvo samo ne bi imelo nikakih koristi.

Končno je konferenca zbornic soglasno sprejela še naslednjo resolucijo

o zakonu o pooblaščenih inženjerjih

Konferenca je mnenja, da mora zakon o pooblaščenih inženjerjih urediti gradivo, ki ne spada po § 1., točki 13. obrtnega zakona pod ta zakon. Potemtakem bi se morala nanašati obseg in vsebina tega zakona na ureditev stanovskih vprašanj, na pospeševanje in zastopanje stanovskih interesov, pobijanje neupravičenega dela, na pravice in dolžnosti pooblaščenih inženjerjev, predpise o inženjerskih zbornicah, izvoljenem

razsodišču ter na razne disciplinarne odredbe in sankcije. Za posle pa, ki spadajo pod obseg zakona o obrtih, v kolikor te posle opravljajo pooblašteni inženjerji, smatrajo zbornice, da morajo zanje veljati tudi predpisi obrtnega zakona ter dotičnih pravilnikov. Razdelitev dela se more objektivno doseči samo s sodelovanjem pristojnih resornih ministrstev, torej ministrstva za trgovino in industrijo ter ministrstva za javna dela. Pri izdelavi predloženega zakonskega načrta pa to dvoje ministrstev ni sodelovalo. Zato prosijo konferenca ministra za trgovino in industrijo, da posveti temu vprašanju svojo pažnjo in da poskrbi, da se čim preje doseže potrebni sporazum glede končne redakcije tega zakona.

Pri tej priliki opozarjajo zbornice na potrebo, da se izvede tudi v okviru zakona o obrtih razmejitev dela pooblaščenih inženjerjev. V tem oziru bi bilo koristno in zaželeno, da se čim preje izdajo pravilniki v zvezi s §§ 41, 49 in 59 obrtnega zakona. Pri izdaji teh pravilnikov smatrajo zbornice za potrebno, da se vodi račun tudi o absolutnih srednjih tehničnih šol ter o potrebah praktičnega življenja, ki se kažejo v našem gospodarstvu.

† Viktorija Bock

V Ljubljani je umrla poslovodkinja tvrde A. Sinkovec, nasl. K. Soss, gospodična Viktorija Bock. Na glasu kot strokovno sijajno izveščana trgovska pomočnica je vstopila v tvrdo A. Sinkovec, nasl. K. Soss ter kot dolgoletna poslovodkinja dokazala, da je bil njen sloves upravičen. Vsa se je posvetila podjetju in živela z njim ter v mnogem pripomogla, da je uživalo podjetje povsod največji ugled. Po kratkem, a muke polnem trpljenju je v ponedeljek končala svojo življensko pot. Bodi ohranjen pokojnici svetel spomin!

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca Jona Janeza v Murški Soboti. Konkurni sodnik dr. Šumenjak, upravitelj mase odvetnik dr. Valji. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Murški Soboti dne 16. septembra ob 10. Oglasitveni rok do 19. oktobra, ugotovitveni narok dne 26. oktobra ob 10.

Razglašen je konkurz o premoženju Filipa Škorjanca, trgovca z mešanim blagom v Ljubljani. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase Lojze Zajc, zadružni revizor v Ljubljani. Oglasitveni rok do 5. oktobra. Ugotovitveni narok dne 11. oktobra ob devetih.

Poravnalna postopanja so uvedena o premoženjih:

Imelnice Amerikanskega bazarja Marije Hvalec v Mariboru; poravnalni sodnik dr. Kovča, poravnalni upravitelj notar Kogej; narok za sklepanje poravnave dne 10. oktobra ob 10.; rok za oglasitev do 5. oktobra; poravnalna kvota 50%;

kleparja in instalaterja Edvarda Dittricha v Murški Soboti; poravnalni sodnik dr. Šumenjak, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Fleck; narok za sklepanje poravnave dne 10. oktobra ob 10.; rok za oglasitev do 5. oktobra; poravnalna kvota 50 odstotkov.

Potrjeni sta poravnavi, ki sta ju sklenila s svojimi upniki:

tovarnar Amann Alfred v Trzinu ter tvrdka Strlič in drug, javna trgovska družba v Zireh.

Potrjena je prisilna poravnava posestnika in trgovca Janeza Gubanca v Vodica. Prav tako tudi poravnava, ki jo je sklenil v svojimi upniki posestnik in krojaški mojster Henrik Piller v Ljubljani.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 11. septembra objavlja: Sodno razveljavitev (amortizacijo) državnih vrednostnih papirjev po zakonu o sodnem nepravdnem postopku — Navodilo o sodnem overavljanju podpisov na listinah ter v to predpisanih taksah — Izpremembo uredbe o finančni kontroli — Odločbo o izplačilu podpore uslužbencem finančne kontrole za nabavo službene obleke — Razne objave banske uprave in drugih uradov ter razne razglase sodišč.

Politične vesti

Izvršni odbor JRZ se je sestel ter izdal navodila za organizacijo nove stranke. Kot generalna tajnika stranke se imenujeta minister Janković in bivši radikalni poslanec Kobasica.

Dr. Natlačen je izjavil, da bo organizacija JRZ v Sloveniji v 14 dneh dovršena.

V grški vojski je izbruhnila monarhistična zarota ter je prišlo celo do streljanja, tekmo katerega je bil ranjen general Panajotakis. Energičen nastop Kondilisa pa je napravil konec zaroti.

Za predsednika zasedanja Društva narodov je bil takoj v prvem skrutinju izvoljen dr. Beneš z 49 glasovi od 54 oddanih. De Valera, ki je kandidiral za predsednika, je popolnoma propadel.

Odbor petorice skuša najti novo rešitev, ki naj bi zadovoljila Italijo, a da pri tem ne bi bila kršena suverenost Abesinije. Ta rešitev naj bi bila v tem, da bi Italija, Anglija in Francija skupno dobile mandat nad Abesinijo. Ni čuda, da je abesinski cesar takšno rešitev odklonil.

Abesinski cesar je izjavil, da je pripravljen odstopiti Italiji del pokrajine Ogađen in ji dovoliti tudi druge koncesije, toda le pod pogojem, če dobi Abesinija v nadomestilo teritorialne in finančne kompenzacije.

Italijanske čete so se začele koncentrirati nasproti Adu, kjer so doživele italijanske čete l. 1896. svoj nepozabni poraz. Nekateri francoski listi pišejo, da hočejo Italijani na vsak način doseči pri Adu zmago, da operejo svoj nekdanji poraz in da bi bili potem pripravljani na večjo popustljivost. Vendar pa ni takšnim sentimentalnim razlogom pripisovati posebnega pomena.

Iz Francije sta odšla v zadnjem času dva dolga municijska vlaka za Italijo.

Italijanska vlada je kupila od Sev. Nemškega Lloyda štiri velike trgovske ladje, s katerimi bo prevažala vojake v Afriko.

Mednarodnega kongresa bivših bojevnikov v Rimu, katerega se je udeležilo 25.000 bojevnikov iz 14 držav, se niso udeležili Angleži, ker jim je angleška vlada prepovedala udeležbo.

V nedeljo so bile na Poljskem parlamentarne volitve po novem volilnem redu, ki opoziciji skoraj onemogočuje, da bi postavila svoje kandidatne liste. Bila je tudi dejansko vložena samo vladna lista, ki je seveda tudi zmagala. Zato pa je silno padla volilna udeležba, ki je zlasti v naprednejših pokrajinah dosegla komaj 20%. Med volitvami je prišlo tudi na več krajih do krvavih spopadov. Izvoljenih je bilo 180 Poljakov, 19 Ukrajincev, 4 Židje in 1 Rus.

Švica je začela zelo utrjevati svoje meje ter je bil prvi kredit v višini 6 milijonov švicarskih frankov v ta namen že uporabljen. Švicarski listi pišejo, da mora dati Švica takoj na meji močan odpor, ker bi drugače mogle druge države dvomiti o odločnosti Švice, da brani svoje meje do skrajnosti.

Predlog desničarskih strank, da se revdira švicarska ustava ter uvede stanovska država, je bil pri nedeljskem švicarskem plebiscitu z velikansko večino glasov odklonjen. Švicarska ustava ostane neizpremenjena.

Devizni procesi proti katoliški duhovščini v Nemčiji so bili nakrat ustavljeni, ker so začeli angleški listi groziti, da bodo začeli objavljati, koliko svojega denarja so že skrili narodno socialistični voditelji v Angliji.

Državni tajnik dr. Lammers je odstopil, ker ni mogel doseči, da bi se nemški visokošolski dijaki izjavili za narodno socialistično izenačenje. Pričakovati je, da bodo sedaj skušali narodni socialisti s trdo roko zlomiti odpor dijakov.

Belgijski ministrski svet je odobril belgijsko-sovjetsko trgovinsko pogodbo.

Na senatorja Longa, ki je bil pravi diktator v ameriški zvezni državi Louisiana ter tudi oster nasprotnik Roosevelta, je streljal zdravnik dr. Weiss ter ga dvakrat zadel. Rane sicer niso bile nevarne, boje se pa, da so bile krogle zastrupljene. Senator Long je podlegel ranam. Weissa sta detektiva, ki sta spremljala Longa, na mestu ustrelila.

Denarstvo

Stanje naših aktivnih kliringov

Po izkazu Narodne banke je v zadnjem tednu narasel naš aktivni saldo proti Nemčiji od 306 na 314 milijonov Din. Na izplačila morajo naši izvozniki čakati 6 mesecev. — V kliringu z Italijo je narasel naš saldo od 105 na 132 milijonov Din in morajo izvozniki čakati na plačila približno dva meseca. — V kliringu z Bolgarsko znaša naš aktivni saldo 378.000 Din. Na plačila je treba čakati približno en mesec.

*

Poštna hranilnica bo v kratkem otvorila svojo podružnico v Zemunu, kakor poročajo listi.

Italijanska banka je povišala obrestno mero na 5 odstotkov.

Proizvodnja srebra je v Združenih državah Sev. Amerike narasla od 2'38 milijona unč v juniju na 3'35 milijona v juliju. Pred enim letom je znašala proizvodnja srebra v Ameriki samo 1'8 milijona unč.

že v 24 urah varva, plesira in komično snaki obleke, klubke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Abiturientski tečaj Zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

Vpisovanje v abiturientski tečaj je vsak dan do včevši 30. septembra ob 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni trgovske akademije. Istotam se dobe vse potrebne ustne ali pismene informacije in prospekt. Predavanja se prične dne 1. oktobra ob 8. uri zjutraj.

Iz zadružnega registra

Vpisala se je Gospodarska zadruga »Delec, r. z. z o. z. v Ljubljani. Nova zadruga preskrbuje svojim članom predvsem življenjske in druge gospodarske potrebščine. Torej nova nabavljalna zadruga!

Doma in po svetu

Nemški poslanik v. Heeren je izročil ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću tako imenovani Prizrenski rokopis, to je izvornik Dušanovega zakonika. Rokopis je našel med vojno neki nemški oficir, ga potem v stiski prodal. Rokopis je prešel nato še v druge roke, končno pa ga je kupila nemška vlada in ga sedaj podarila Jugoslaviji.

Posl. Mato Domović, ki je bil izvoljen na Mačkovi listi, je sklical v bližini Rogateca shod, ki ga pa ni prijavil oblastem. Orožniki so ga zato opozorili, da se shod ne

more vršiti. Med tem sta prišla dva vinjena moška, ki sta se začela pretepati. Orožniki so intervenirali, ljudstvo pa je tedaj napadlo orožnike. Orožniki so se sicer umaknili, ljudje pa so še naprej metali na nje kamenje, da je bilo več orožnikov ranjenih, eden celo precej težko. Orožniki so nato streljali najprej v zrak, ker pa to ni pomagalo, so oddali nekaj streljav v množico. Učinek je bil strašen. Stirje kmetje so obležali mrtvi, več pa jih je bilo ranjenih. Posebna komisija je začela takoj s preiskavo.

Trboveljski orožnik Ludvik Gajsek je v hipni blaznosti ustrelil svojega tovariša pomožnega orožnika Stojanovića, nato pa začel streljati na ljudi ter ubil še neko

Javljamo žalostno vest, da je soustanovitelj, dolgoletni predsednik in častni predsednik Ljubljanske borze za blago in vrednote, gospod

Dragotin Hribar

veleindustrijalec itd.

danes nenadoma preminul.

Blagega pokojnika, ki si je za ustanovitev, razvoj in napredek naše institucije pridobil neveljnih zaslug, ohranimo v častnem spominu.

UPRAVA

LJUBLJANSKE BORZE ZA BLAGO IN VREDNOTE

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani javlja tužno vest, da je preminil njen soustanovitelj in dolgoletni predsednik, gospod

Dragotin Hribar

veleindustrijalec v Ljubljani

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 12. t. m. ob 16. uri izpred hiše žalosti, Zaloška cesta št. 14.

Velezaslužnega pokojnika bomo ohranili v trajnem in častnem spominu.

Upravni svet.

'KVERTA'

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Tyrkova cesta št. 67

TVORNICA KVERT IN KONFEKCIJA PAPIRJA

Faniko Pečnikovo. Šele po daljšem času se je posrečilo, da so ga obvladali.

Na sipini blizu otoka Čresa je naseljen italijanski minonosce »Dragamina 14«. Naši mornarji so nudili italijanskim mornarjem vso potrebno pomoč.

V Chicagu je umrl bivši ameriški poslanik v Bukarešti Vopička, ki je bil rojen Čeh. Za časa svetovne vojne je požrtvovalno delal za osvoboditev narodov Avstro-Ogrske. Bodi mu zato ohranjen tudi med nami časten spomin!

Belgijska vlada je odredila, da se vsem uradnikom zvišajo počeni s 1. oktobrom plače za 5 odstotkov.

Bafina tvornica za umetno svilo bo začela dne 1. oktobra z delom. V prvem času bo zaposlovala 200 delavcev, ki bodo izdelali vsak dan 750 kg prediva.

Sovjetska vlada je sklenila, da bo vsa šolska mladina v sovjetski Rusiji uniformirana.

Število žrtev orkana nad Florido se je povečalo na 700. Posebno so bile prizadete kolonije vojnih invalidov.

Pisalnih, razmnoževalnih in računskih strojev smo uvozili v letošnjem prvem polletju za 5.1 milijona Din, lani v istem času le za 2.6 milijona. Največ strojev smo uvozili iz Nemčije (za 2.7), nato pa iz Amerike za 1.9 milijona Din.

Cena bencina je v Italiji povišana za 75 centesimov, da velja sedaj liter bencina v Italiji 2.80 lire.

Gospodarski komitet ministrov na Poljskem je odobril sklep, da država jamči bankam in denarnim zavodom za kredite, ki jih dajejo posameznim izvoznikom. Jamstva veljajo za kredite do največ 100.000 zlotov.

Po štiriletnem odmoru je začela Poljska zopet dobavljati les Madjarski. Še letos bo poslala Poljska na Madjarsko 1000 vagonov desk.

Štev. 9196/II.

NABAVA.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 25. septembra 1935 neposredno pismo pogodbo za nabavo

svinčenega kabla Cu 3 × 70, 3 × 50 in 3 × 25 mm² za Prometno upravo drž. rudnika Zabukovca. — Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 9. septembra 1935.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 13. septembra: 12.00: Glasbene slike na ploščah — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Trinajsti dan, nesreče dan — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Narodne pesmi na ploščah — 18.40: Franu Šukljetu v spomin

(dr. Lončar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Prenos iz Zagreba — 22.00: Čas, poročila, vreme, spored — 22.15: Prenos z velesojma: Jazzorkester »Jaz« —

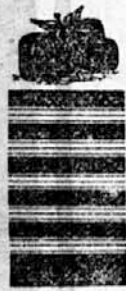
Sobota, dne 14. septembra: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, spored — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Zunanjepolitični pregled (dr. A. Kuhar) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Tam pod Tivoli... — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Lahkih nog na okrog, radijski jazz.

Tvrška A. Šinkovec nasl. K. Soss sporoča, da je umrla njena dolgoletna poslovodkinja, gospodična

Viktorija Bock

Zvesti sodelavki ohranimo topel in hvaležen spomin. Pogreb blagopokojne se je vršil v sredo 11. septembra 1935 ob 1/2 3. pop. izpred mrtvašnice splošne bolnice. Ljubljana, 10. septembra 1935.

VELETRGOVINA A. ŠARABON V LJUBLJANI

prilagoča špecijsko blago, več vrst žganja, moko ter
deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vođe
Lastna pražarna za kavo in mliči
za dilava z električnim obratom
Telefon št. 2866 Ceniki na razpolago!

GRADBENI MATERIJAL:

Trstje za stropne lastnega izdelka, Bakula za stropne in senčilo za vrtnarstvo, Parketne deščice, Asfaltna strešna lepenka, Lepenka za izolacijo, Izolačne plošče, Bitumen juta za izolacijo, Resitol za izolacijo, Aresit specijalna strešna lepenka, Bitumen meksikanski in rumunski, Asfaltmastiks, Lesni cement, Destilirani katran, Karbolinej, Strešni lak in razna druga izolačna sredstva ter asfaltiranje teras, skladišč itd. — Zahtevajte cenike!

JOS. R. PUH, LJUBLJANA, Gradaška ulica 22-
Telefon 2513

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani naznanja tužno vest, da je preminul njen zaslužni dolgoletni podpredsednik in predsednik industrijskega odseka, gospod

Dragotin Hribar

Industrijalec

Blagopokojnik si je v neumornem požrtvovalnem delu v zbornici pridobil za napredek industrije in pospeševanje našega gospodarstva nevenljivih zaslug in ostane njegovo ime zapisano z zlatimi črkami v zgodovini našega gospodarstva. Slava spominu in delu blagopokojnika!

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je zatisnil trudne oči po kratkem bolehanju v 73. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, ljubeči soprog, dobri oče, stari oče, tast i. t. d., gospod

Dragotin Hribar

veleindustrijalec, častni predsednik Ljubljanske borze, častni predsednik Zveze industrijev itd. itd.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 12. septembra 1935 ob 16⁰⁰ uri iz hiše žalosti, Zaloška cesta št. 14, na pokopališče k sv. Križu.

Evgenija Hribar, roj. Šumi, soproga; Dragica por. Plemelj, inž. Boris, Zoran, Rado, dr. Mirko, Nada por. Stancer, Ženko, Niča por. dr. Cankar, Svetozar, Peter, Jožica in Ljubica, otroci; Slavko Plemelj, dr. Izidor Cankar in Ivica Stancer, zeti; Jirina roj. Brožik, Vida roj. Jeraj in Branka roj. Sladonja, snahe; Lucija, Marko, Andrejček, Maja, Veronika in Dragotin, vnuki, in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, dne 10. septembra 1935.